

Опубліковано: Актуальні проблеми розвитку галузевої економіки та логістики: матер. V міжнарод. наук.-практ. конференції з міжнар. участю 20-21 квітня 2017 р. / ред. кол.: О.В. Посилкіна, О.В. Літвінова. Я.Г. Онищенко. – Х.: Вид-во НФаУ, 2017. – 521 с. – С. 190-193

Н. В. Почерніна

Таврійський державний агротехнологічний університет,

Мелітополь, Україна

Регіональна асиметрія внутрішньогалузевої торгівлі з іншими країнами за якісними показниками

rochernina-natalya-victor@mail.ru

Актуальним завданням розвитку економіки України за сучасних умов є підвищення ефективності зовнішньоекономічних зв'язків. Оскільки питання носить комплексний характер, то пошук шляхів його вирішення слід здійснювати на кожному рівні господарювання: на окремому підприємстві, в межах певної галузі, комплексу, регіону та національної економіки в цілому. Вітчизняні науковці часто обирають об'єктом розгляду внутрішньогалузеву торгівлю, тобто зовнішньоекономічні операції з товарами певної товарної позиції у відповідності до класифікації товарів ЗЕД.

Метою даного дослідження є аналіз окремих якісних показників зовнішньої торгівлі фармацевтичною продукцією в регіональному аспекті.

Фармацевтична продукція віднесена до 30-ї групи Розділу VI «Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості» Українського класифікатора товарів ЗЕД. Дані про експортно-імпортні операції по цій товарній позиції у розрізі регіонів наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Зовнішня торгівля фармацевтичною продукцією у 2013-2015 роках, тис. дол. США*

	2013		2014		2015	
	експорт	імпорт	експорт	імпорт	експорт	імпорт
Вінницька	1499,8	4525,1	1426,1	4628,4	1284,1	2219,1
Волинська		6,6		1		106,2
Дніпропетровська	699,1	638338,4	263,8	608805,8	1178,8	276243,1

Донецька	4299,6	65280,5	1455,7	28306,1	98,7	645,6
Житомирська	2701	5009,2	1301,3	2290,6	556	1323,4
Закарпатська		763,7		865,7		802,3
Запорізька		9280,3		6782,2		2589,9
Івано-Франківська	1070,9	2247,4	1005,8	1895,5	722,8	899,5
Київська	2971,5	35150,5	6350,1	13927,4	2884,9	92466,2
Кіровоградська		33,3		367,6		314,3
Луганська	6448,5		3092,2		1352,6	2885,1
Львівська	4387,8	13588,9	6041	10450,1	623,6	6804,3
Миколаївська				149,1		113
Одеська	2577	17896,5	1690,6	9899,2	1347	4860,4
Полтавська	1755,5	1073	1497,1	921,3	934,3	1007,8
Рівненська						
Сумська		17272,4		872,9		472,1
Тернопільська	248,2	5204,6	514,7	3336,3	423,5	2179,4
Харківська	26383,5	31114,5	27075,1	38385,3	18180,1	16129,2
Херсонська		1493,6		1582,6		1745,2
Хмельницька		6,7		196,7		331
Черкаська	858,8	31278,9	392,4	19513,6	173,1	3661,1
Чернівецька	609	771,7	749,6	661,6	589,1	289,3
Чернігівська						
м. Київ	193393,2		202163,5		124903,1	

**Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя*

Складено автором на основі статистичних даних [1, с. 424-507]

Представлені результати свідчать про значний рівень імпортозалежності регіонів по фармацевтичній продукції (за виключенням м. Київ) та про відсутність таких зовнішньоторговельних операцій за період 2013-2015 рр. у двох регіонах України – Рівненській та Чернігівській області.

Для більш глибокого аналізу автором були здійснені розрахунки індексу покриття імпорту експортом та коефіцієнта інтенсивності внутрішньогалузевої торгівлі за формулою:

$$K_{ін} = \frac{(EX_i + IM_i) - |EX_i - IM_i|}{EX_i + IM_i} \times 100\%$$

де EX_i – експорт i -того товару з регіону;

IM_i – імпорт i -того товару в регіон.

Результати обрахунку дозволили виявити наступні особливості зовнішній торгівлі фармацевтичною продукцією: серед регіонів, які нарощували інтенсивності внутрішньогалузевої торгівлі з іншими країнами

за досліджуваний період були Івано-Франківська (з 64 до 80%), Одеська (з 25 до 43%), Полтавська (з 75 до 96%), Тернопільська (з 9 до 32%) та Черкаська область (з 5 до 9%); частка фармацевтичної продукції займала незначну частку у товарній структурі зовнішньої торгівлі регіону (менше 3%).

На основі отриманих даних була складена матриця розподілу регіонів (таблиця 2)

Таблиця 2

Групування регіонів за усередненими показниками за період 2013-2015

		Індекс покриття імпорту експортом			
		переважно одностороння торгівля		0-1	> 1
		(EX = 0)	(IM = 0)		
Коефіцієнт інтенсивності торгівлі	< 25	Дніпропетровська, Волинська, Закарпатська, Запорізька, Кіровоградська, Сумська, Херсонська, Хмельницька	Луганська, Миколаївська, м. Київ	Тернопільська, Донецька, Черкаська, Київська	
	25-50	Рівненська, Чернігівська		Львівська, Одеська, Чернівецька	
	50-75			Івано-Франківська, Житомирська, Вінницька	
	> 75			Харківська	Полтавська, Чернівецька

Наведена таблиця дозволяє оцінити асиметричність якості зовнішньої торгівлі фармацевтичною продукцією у регіональному розрізі: лише 2 області (Полтавська та Чернівецька) при нарощуванні інтенсивності торгівлі показали здатність перекривати імпорتنі витрати за рахунок експортних поставок; ще чотири області продемонстрували потенційні можливості поліпшити свої результати (Харківська, Вінницька, Івано-Франківська, Житомирська).

Отже, підвищення ефективності зовнішньої торгівлі фармацевтичною продукцією можливе лише за рахунок узгоджених дій усіх контрагентів не лише на галузевому, а й на регіональному рівні. Пріоритетними завданнями у цьому напрямі є: підвищення конкурентоспроможності вітчизняного

виробництва фармацевтичної продукції на основі НТП, розвиток інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності , практична реалізація стратегії сприяння експорту, укладання двосторонніх угод на тривалу перспективу.

Література:

1. Регіони України 2016 : статистичний збірник. Частина II / За ред. І.М. Жук – Київ: Державна служба статистики України, 2016. – 692 с.